

RIJEČ

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu historiju

Broj 58
Godina XXIX
Novembar, 2024.
[str. 261-264]

© Monos 2024

Tri pjesme

Džemal Halilbegović

Urednička napomena: Džemal Halilbegović je rođen 1911. godine u Gračanici, gdje je završio osnovnu školu i proveo rano djetinjstvo i mladost. Nerado je napustio Gračanicu kada se dekretom zaposlio kao službenik na željeznici u Banja Luci, gdje je zasnovao porodicu i proveo najveći dio svog života.. Ipak, najljepše godine svoje mladosti proveo je u Gračanici, družio se sa svojim vršnjacima koji su se okupljali u đačkim udruženjima i klubovima i davali pečat društvenom životu Gračanice tridesetih godina prošlog stoljeća i opet stizao da pomogne braći u dućanu Halilbegovića. Bio je prvi predsjednik fudbalskog kluba "Jedinstvo" i kao zaljubljenik knjige aktivno djelovao u Kulturno-prosvjetnom društvu "Narodna biblioteka", jedno vrijeme u njoj volontirao kao domaćin i bibliotekar. Kako se sjeća njegov bratić Nihad, govorio mu je da je "čitaonica i biblioteka" ognjište kulture u Gračanici. Umro je 12. 2. 1991. godine i ukopan u haremu Stupica u Banja Luci. Iako mu spisateljstvo nije bilo jača strana, iza sebe je ostavio neobjavljenu zbirčicu od tridesetak pjesama, koje je šezdesetih godina prošlog stoljeća pisao za svoju dušu. Ti stihovi, za lokalne prilike imaju više književno-historijsku (dokumentarnu) nego neku umjetničku vrijednost. U njima ipak ponegdje zasađa i poneko zrnce u obliku neobične rime ili stiha, koji se doima kao spretan potez nekog slikara naivca. Odlučujući se da u ovom broju objavimo mali izbor iz te neobjavljene stihozbirke, imali smo u prvom redu u vidu činjenicu da je autor zajedno sa Mustafom Kamarićem i drugim mladim Gračanlijama bio aktivan u Narodnoj biblioteci koja ove godine obilježava svoju stotu godišnjicu. Hamid Husedžinović, koji se potpisao kao recenzent spomenute stihozbirke ispravno je primijetio da je

Džemal Halilbegović, ipak samo “službenik s pjesničkim preokupacijama”. Za ilustraciju ovdje donosimo tri pjesme: prvu je posvetio Gračanici kao gradu svoje mladosti, drugu je posvetio Banja Luci kao gradu svoje zrelosti, a treću Hajriji Kamariću, svom talentovanom drugu za muziku iz Biblioteke, koji je prerano preminuo od tuberkuloze.

Editorial Note: *Džemal Halilbegović was born in 1911 in Gračanica, where he completed elementary school and spent his early childhood and youth. He was reluctant to leave Gračanica when he was appointed as a railway clerk in Banja Luka, where he started a family and spent most of his life. However, he cherished the beautiful years of his youth in Gračanica, mingling with peers who gathered in student associations and clubs, contributing to the social life of Gračanica in the 1930s while also helping his brothers in the Halilbegović store. He was the first president of the football club «Jedinstvo» and, as a book lover, actively participated in the Cultural and Educational Society «Narodna biblioteka», volunteering as a host and librarian for a time. As his cousin Nihad recalls, he used to tell him that the «reading room and library» were the hearth of culture in Gračanica. He passed away on February 12, 1991, and was buried in the Stupica cemetery in Banja Luka.*

Although writing was not his strongest suit, he left behind an unpublished collection of about thirty poems, which he wrote in the 1960s for his own enjoyment. These verses hold more literary-historical

(documentary) than artistic value in local contexts. However, they occasionally shine with unique rhymes or lines that resemble the deft strokes of a naive painter. In deciding to publish a small selection from this unpublished collection in this issue, we were primarily mindful of the fact that the author, alongside Mustafa Kamarić and other young residents of Gračanica, was active in the National Library, which is celebrating its centenary this year. Hamid Husedžinović, who signed as the reviewer of the aforementioned collection, rightly noted that Džemal Halilbegović was, after all, merely “a clerk with poetic preoccupations.”

For illustration, we present three poems here: the first is dedicated to Gračanica, the city of his youth; the second is dedicated to Banja Luka, the city of his maturity; and the third is dedicated to Hajrija Kamarić, his talented friend from the library who tragically passed away from tuberculosis.

Voljeni grad

O tebi ne pisat i ne voljet tebe
 Kad si tako bogat ljepotama svojim
 Jer upijaš svakog ti u samog sebe
 Ko god te posjeti, naziva te svojim.
 Aleje su tvoje pune uzdisaja,
 koje opjevaše sevdalinske strasti
 Jer po njima šetat nikad nema kraja
 Niti će u njima ta pjesma propasti.
 Na drvetu lišće, što aleju krasi
 Svoju pjesmu pjeva veselo i milo,
 I kad kiša pada i ulice kvasi

Utočište daješ i razvijaš krilo.
 Hiroviti Vrbas što ti čari daje
 Veselo žubori, privlačno i jako
 Ko god kraj njeg sjedi, nikad se ne kaje
 Već uz pjesmu svaki zabavlja se tako.
 Ferhadija tvoja što u gradu stoji
 Odaje ti vitkost i liniju tvoju
 Od postanja tvoga godine ti broji
 I strance privlači, sve u slavu tvoju.
 U Šeheru tvome gdje su stara zdanja
 Čari i ljepote na daleku nema,
 Kroz veselu pjesmu sve tamo ozvanja
 Ko da se u njemu nikada ne drema.
 Vrhunac ukrasa Šehitluci slavni
 Što na sebi drže spomenik prošlosti
 Koji će učiniti pokolenja naša
 Da se bratski vole i žive u slozi.

Mome rodnom mjestu

Volim ulice tvoje, kroz koje rijeka teče
 Volim svaki kamenčić, kad ga sunce
 peče,
 Volim i brda tvoja, koja nadvisuju tebe
 Volim u tebi svakog, koji je našao sebe
 Volim i sahat-kulu, zidanu ne znam ni
 kada
 Koju zub vremena nagriza samo sada
 Pored nje stoji zgrada koja je vazda bila
 Prosvjetno ognjište grada, a nama svima
 mila.
 Ko god te posjeti kada, u tebi vazda ima
 Dobro prijateljstvo, zato se i sviđa svima.
 U tebi sloga bješe i danas ostade ista
 Jer riječ svakog u tebi bila je blaga i čista.
 U tebi društvo vazda, bilo je drago svima,

Sjećam se i briačnice, u kojoj Hasan ima.
 Sve su to dobri ljudi, on i ostali – drugi,
 Koje u mislima nosim kroz svoj život
 dugi.

Rijeka koja te sječe na dva jednaka dijela
 I pored nje Džamija koja se zove bijela
 Sve su to uspomene koje me za te vežu
 I što odmičem dalje, one me više stežu.

Mome dobrom drugu Hajriji

Sjećam Te se dobro, moj najbolji družo
 Iako si rano sve nas ostavio,
 Violinske žice još i danas služe
 Sa kojih si stalno društvo veselio.
 Tvoj talenat ode pod zelenu travu
 U naponu snage stvaralačkog dara
 Da se danas krećeš, stekao bi slavu
 Kakvoj ne bi bilo na daleku para.
 Rijetko ima takvih, k'o što si Ti bio
 Širokih vidika, umjetničkog čara
 U tebi se rano talenat otkrio
 O kom osta samo uspomena stara.
 Volio si društvo, a i društvo Tebe,
 Vazda nasmijan i vesela lica,
 Za to društvo dade Ti samoga sebe
 Izgubi se rano, kao mala ptica.
 Još i danas gledam uspomenu Tvoju,
 Pored koje često uzdahnem od srca,
 I bolje je čuvam nego ne znam koju
 A volim je kao zrake žarkog sunca.
 To je uspomena koju si Ti riso
 U dvorištu svome, na zelenoj travi
 Posle toga krako, Tvoj se život zbriso
 Al si osto vazda kao drugar pravi.